

Ole Martin Høystad som 1. opponent ved disputas i Danmark

Det er ikkje ofte at våre tilsette blir invitert som opponenter ved disputasar, anten det er i Noreg eller i utlandet. Men i

Eit gamalt bilete: Højholt & Høystad drikker te i Hørbylunde, Jylland, år 2000. Foto: Carsten Madsen

november var Ole Martin Høystad fyrsteopponent ved ein disputas om den danske dikteren Per Højholt og verka hans, eitt av dei mest sentrale forfatterskapa i nordisk samtidslitteratur. Disputasen over Carsten Madsens avhandling, *Poesi, tanke & natur: Per Højholts filosofi og digtning* (Århus, 2004), 425 sider, gjekk føre seg ved Aarhus universitet den 12. november i fjor. Høystad har sjølv gjeve ut ei bok om Per Højholts poetiske praksis (1998), ei bok som ofte blir sitert i avhandlinga.

Det er heller ikkje så ofte at humanistiske dr.gradsdisputasar er heitt nyheitsstoff i kulturdebatten! Det var likevel denne disputasen, både den og avhandlinga blei omtala i alle danske storaviser. Det heng nok saman med at den folkekjære Højholt døydd like før disputasen, og at somme av hovudsynspunkta i denne fyrste dr.gradsavhandlinga om forfatterskapen hans er omstridde. Dette blei spegla att i Høystads opposisjon.

Høystad utfordra freistnaden i avhandlinga på å redusere forfatterskapen til ein språkeksperimentell skriveprosess som ser bort frå dei tematiske og ontologiske sidene ved verket. Høystad peika også på det han meinte var ein alvorleg mangel ved avhandlinga om latter-diktaren, nemleg ein skort på latter og fleirtydig humor!

Se elles omtale i danske aviser, mellom anna i essayet "Sprog, skrift, skreven", i *Weekendavisen*, nr. 46, 12–18. nov., og i *Jyllands-Posten*, 12. nov., og i *Politiken*, 11. nov.

Dersom HiTs draumar om å bli universitet skal bli noko av, ville det vere lite talentfullt å byggje ned eit slikt tekstvitenskapleg fagmiljø innafor kultur- og humanistiske fag som det Høystad representerer.

Kjetil Jakobsen og Henrik Ibsen

Kjetil Jakobsen, som i høst har undervist på Masterstudiet i kulturstudier, disputerte 7. des. 2004 i Gamle festsal, Universitet i Oslo. Tittelen på dr.art. avhandlinga hans var "Kritikk av den reine autonomi. Ibsen, verden og de norske intellektuelle". Opponentar var Toril Moi og Dag Østerberg. Jakobsens avhandling blei omtalt i NRK, og den fikk fyldig omtale i *Klassekampen*, 29.12.2004. I avisintervjuet sa Jakobsen bl.a. at Ibsen er

den "dramatikeren som bidrar til å bryte ned det gamle standsamfunnet og til å ta Norge med inn i moderniteten". Jakobsen hadde også en kronikk i *Dagbladet* om Ibsen som intellektuell (10. jan.), der han bl. a. skreiv at "Norge ville vært uutholdelig hvis ikke Ibsen hadde lært norskheten å se seg selv utenfra og med ironi".

Dette semesteret foreleser Jakobsen om internasjonale politiske forhold for studentene i Cienfuegos, Cuba, med vekt på politisk idéhistorie og Latin-Amerika. Det er et semesterstudium under samarbeidsavtalen instituttet har med Gateway College.

Ellen Schrumpf og barnerettar

Ellen Schrumpf har forelese om "barnerettighetene historisk

belyst" ved eit tverrfagleg dr.gradskurs for pedagogar ved Universitetet i Tromsø, 15. nov. Er du forresten klar over at Schrumpf også har skrive stykket om "Child Labor in the West" i det første store bandet av *Encyclopedia of Children and Childhood*, utgitt av Macmillan Reference i USA (2004)? Det er eitt av dei største forlaga for amerikanske leksikon og oppslagsverk, og det vil seie at Ellen Schrumpfs stykke vil bli flittig brukt i den engelskspråklige verda, i mange år framover.

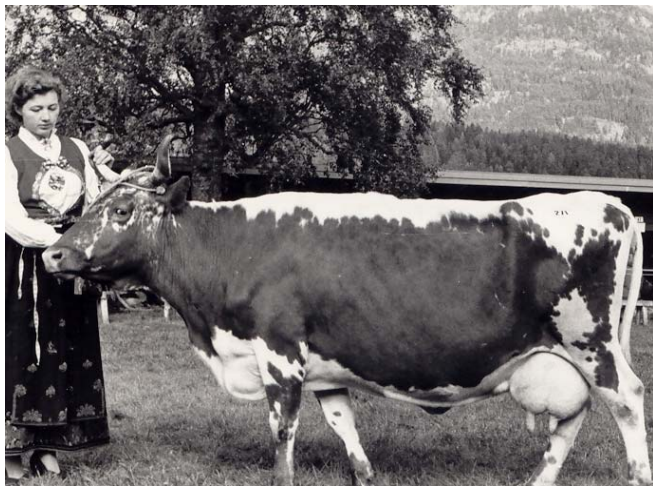
Mark Kingsbury (22)

var tillitsmann for SST-studentane ved instituttet i haust. Mark er frå Apple Valley (like sør for Minneapolis), Minnesota. Han er senior ved St. Olaf College, Northfield, dvs. student på fjerde året. Til sommaren er han ferdig med sin Bachelorgrad. Takk vere vår avtale med St. Olaf kunne han vere eitt semester hos oss på Scandinavian Studies, og få det godkjent som ein del av den amerikanske utdanninga si. Han for tilbake til Minnesota til jul. Norsk, matematikk og pedagogikk er dei viktigaste faga hans. Mark har tenkt å bli lærar. Han har norsk slekt på morssida og er interessert i migrasjonshistorie. Tida i Telemark har han brukt til ein god del reising: "Eg ville sjå det moderne Noreg. Det norsk-amerikanske kjende eg frå før!".

Telemark Historie, nr. 25, 2004: "Den stridbare telemarkingen"

Bok nr. 25 i serien *Telemark Historie* kom no før jul. Emnet denne gongen var "den stridbare telemarkingen". Anna Tranbergs artikkel er tidlegare omtala. Biletet av telemarkskua som eit symbol på ein stridbar telemarking stod i KH-nytt nr. 16. Det same biletet illustrerer Aasmund O. Vinjes syn på telemarkingen i 2004-bandet. Her er eit bilete til frå same arkiv:

Telemarkskua som "den stridbare telemarkingen".
"Kariros og Sigrid Heggvet, på Dyrsken 1956."
Dyrskuarkivet, Seljord.
(Publisert for første gong her)

Telemark Historie har etter kvart blitt ein stor bank med stoff om fylkeshistoria. I Telemark er det ikkje eitt fylkesmuseum som driv eit skrift med regionens historie, slik det er mange andre stader, men eit historielag med folk som i stor grad er tilknytt det humanistiske miljøet ved HiT, Bø.

I det heile tatt hadde *Telemark Historie* vore heilt utenkjeleg utan innsats frå tilsette ved KH-instituttet gjennom mange år. Det er inga lita bragd å få ut ei slik bok kvar haust! No sist har mellom anna Ellen Schrupf, Nils Ivar Agøy og Olav Rovde vore med i redaksjonsnemnda. Herleik Baklid sit i Rikard Berges minnefonn. Olav Rovde bør nemnast som hovudansarleg for at heile bokprosjektet kom i hamn i haust.

På slutten av innleiinga si skriv Rovde om "den politisk sett radikale telemarkingen" og dreg opp linjer "frå slutten av 1800-talet, då Venstre fekk sterkt nedslag i fylket, gjennom folkerøystingane i 1905...til framveksten av sosialismen i mellomkrigstida; ja, jamvel den store oppslutninga om Bygdefolkets Krisehjelp først på 1930-talet kan reknast med, og til folkerøystingane om EEC/EU på 1970- og 1990 talet."

Herleik Baklid om pinner og vorter

Da Bø gamle kirke ble arkeologisk undersøkt i 1985, ble det funnet et stort og variert gjenstandsmateriale under golvet.

Bl.a. ble det funnet 20 flate trepinner med innskårne hakk. Liknende pinner er også funnet under kirkegolvet i Uvdal stavkirke i Numedal.

I tidsskriftet *Heimen* nr. 3/04 har Herleik Baklid publisert sitt svar på hvilken hensikt disse pinnene trolig har hatt, og hvorfor de er stukket ned under kirkegolvet. Han mener at pinnene har vært brukt i forbindelse med et magisk boteråd for å bli kvitt vorter. En skar like mange

hakk i en pinne som en hadde vorter, stundom hadde en også blod i hakka fra vortene. Videre argumenterer Baklid for at

disse pinnene ble stukket ned under kirkegolvet for på magisk vis å overføre vortene til de døde. I tradisjonen finnes det flere eksempler på at vorter ble magisk overført til avdøde personer slik at de skulle ta dem med seg i grava. Grunnen under kirkegolvet ble også brukt som gravsted, og denne folkemedisinske praksisen gjenspeiler at kirkegrunnen ikke bare ble oppfattet som et magisk-religiøst område, men også som et tilholdssted for døde.

Artikkelen førte til oppslag både i radio og fjernsyn, men det er nok lite trolig at denne praksisen vil bli gjeninnført.

Besøk frå Luther College

8.des. kom President Richard Torgerson på besøk frå Luther College. Han og kona var invitert til utdeling av Nobels fredspris, men la vegen om Bø. HiT har ei avtale med Luther College som går heilt tilbake til 1983. Dei har stått sentralt i

studentutvekslinga mellom LC og HiT gjennom mange år. Torgerson var særleg interessert i korleis vi på IKH kan utvikle det internasjonale Scandinavian Studies-programmet vårt, slik at *Peace Studies* og *Ecophilosophy* blir ein fast del av programmet. Han fekk

tid til å møte nokre av våre studentar som har gått på Luther, og den eine som vi sender i vårsemesteret. Besøket var godt lagt til rette av vår gode medarbeidar på internasjonalt kontor- Lisa Hjelmeland, ein av dei Luther-studentane som blei verande i Noreg.

Engelskstudenter på ekskursjon til USA

I de tretti åra som engelsk har vært studium ved Telemark Distriktshøgskole/HiT har studentene hatt tilbud om ekskursjon til Storbritannia, med London-besøk og opphold ved Det norske studiesenteret i York. I høst gikk turen for våre medarbeidere for første gang til USA. Vårt institutt har nå overtatt ansvaret for engelsk på EFL, og det var studentene ved det halvårige 30-poengsvalgfaget Engelsk I ved lærerutdanninga som reiste til Washington DC i ei uke like før presidentvalget.

Ekskursjonen omfatta bl.a. besøk på George Washingtons gods, Mount Vernon, på Capitol Hill, ei rekke museer, og flere sightseeing-turer både til lands og til vanns. Sentralt sto sjølsagt skolebesøka. Tre forskjellige skoler ble besøkt.

Studentene var svært fornøyde med ekskursjonen, og tilbudet vil trolig bli gjentatt neste år.

Nils Ivar Agøy om 1905

I et langt intervju med *Klassekampen* 28.des. 2004, sier Agøy at "krigsfaren og den norske motstandskraften i 1905 var ikke så stor som ettertida vil ha det til". Agøy mener det "eksisterer en forestilling om at Norge nærmest ble undertrykt og fjernstyrt av store, stygge Sverige. I realiteten var unionen etter midten av 1800-tallet langt på vei et samarbeidsprosjekt, og den fungerte i perioder som et redskap for økonomisk utvikling. Sikkerhetspolitisk sto altså to land sammen sterkere mot den russiske faren". På spørsmål om hvorfor ikke Sverige gikk til krig i 1905 svarer Agøy at "begge landene var blitt for demokratisert til at det var mulig".